**Hukuk Bölümü 1985/2 E., 1985/8 K.**

- **İŞÇİ STATÜSÜNDEN MEMUR STATÜSÜNE GEÇİRİLMESİNE MUVAFAKAT ETMEYEREK AKDİ SONA ERDİREN ÜNİVERSİTE ÖĞRETİM GÖREVLİSİ**
- **KIDEM TAZMİNATI TALEBİ**
- **MEMUR STATÜSÜNE TEK TARAFLI İŞLEMLE GEÇİRİLEN İŞÇİNİN İSTİFA ETMESİ**
- **ÜNİVERSİTE ÖĞRETİM GÖREVLİSİNİN İŞÇİ STATÜSÜNDEN MEMUR STATÜSÜNE GEÇİRİLMESİNE MUVAFAKAT ETMEYEREK AKDİ SONA ERDİRMESİ**

- 1475 S. İŞ KANUNU ( 14. maddesi yürülükte ) [ Madde 14 ]
- 2247 S. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAK... [ Madde 14 ]
- 5521 S. İŞ MAHKEMELERİ KANUNU [ Madde 1 ]

**"İçtihat Metni"**

OLAY : 20/8/1971 tarihinde ODTÜ'de İş Yasası'na tabi ve hizmet sözleşmesi ile öğretim görevlisi olarak çalışmaya başlayan davacı; işverenin tek taraflı iradesi ile işçi statüsünden memur statüsüne alınması üzerine, bu değişikliğe muvafakat etmemek suretiyle İş Yasası'nın 16. maddesine göre hizmet sözleşmesinin sona erdirilmesi zorunda kaldığını ileri sürerek, doğmuş bulunan kıdem tazminatı hakkının idarece tanınmaması sebebiyle fazlaya ilişkin talep hakkı saklı kalmak üzere şimdilik 11.000 lira kıdem tazminatı alacağının davalıdan tahsili istemiyle İş Mahkemesi'nde dava açmıştır.

A- Ankara 4. İş Mahkemesi: 2/11/1983 gününde, 1983/430 - 746 sayı ile; davacı ile davalı arasında bir hizmet sözleşmesi yapılmış ise de; ODTÜ'nün kamu hizmeti gören bir kamu kuruluşu olduğu, davacının ifa ettiği görevin idari bir görev olduğu, ODTÜ'de idari görev yapan öğretim görevlisi personelin, sözleşmeli ajan durumunda bulunduğu, bunların idare ile ilişkisinin kamu hukuku ilişkisi olduğunun Anayasa Mahkemesi'nin bir kararında da kabul edildiği, bu itibarla davada mahkemelerinin görevli olmadığı gerekçesiyle dava dilekçesinin görev yönünden reddine karar vermiş, anılan kararın davacı vekilince temyizi üzerine Yargıtay 9 Hukuk dairesi görevsizlik kararını onamıştır.

Böylece, anılan karar kesinleşmiştir.

Bu kez davacı vekili; davacıya kıdem tazminatı verilmemesine ilişkin davalı idarenin 20/6/1984 günlü, 10900 Sayılı işleminin iptali ve 820.289 lira kıdem tazminatı alacağının tahsili istemiyle İdari yargı yerinde dava açmıştır.

B- Ankara 1 No'lu İdare Mahkemesi: 25/9/1984 gününde, 1984/983 - 757 sayı ile; davacının İş Kanununa tabi olarak yaptığı sözleşmenin, fesih nedeniyle sona erdirildiği, anlaşmazlığın İş Kanununa göre çözümü gerektiği, 5521 Sayılı Yasa'nın 1. maddesine göre iş aktinden veya İş Kanununa dayalı hak iddiasından doğan hukuk uyuşmazlıklarının çözümünün İş Mahkemelerinin görevine girdiği ileri sürülerek, davanın görev yönünden reddine karar vermiştir. Anılan karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Böylece; Adli ve İdari Yargı yerlerince tarafları, sebebi ve konusu aynı olan davada verilen ve kesinleşen görevsizlik kararları nedeniyle, 2247 Sayılı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen olumsuz görev uyuşmazlığı oluşmuştur.

Davacı vekili; 8/1/1985 günlü dilekçe ile görev uyuşmazlığının çözümünü istemiş, Ankara 2. İdare Mahkemesi'nin 9/1/1985 günlü, 1985/59 sayılı yazısı ile konu ile ilgili düşünce ve dava dosyası Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE : Türk Ulusu adına Yargı yetkisini kullanan Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Servet Tüzün'ün Başkanlığı'nda Zekâi Özdil, Çetin Aşçıoğlu, Güven Dinçer, Şafak Sancar, İlhan Köseoğlu ve Taner Candemir'in katılmaları ile yaptığı, 18/3/1985 günlü toplantıda, geçici raportör Danıştay Tetkik Hakimi M.İlhan Dinç'in raporu ile dosyadaki belgeler ve Danıştay Başsavcılığı'nın Adli, Cumhuriyet Başsavcılığı'nın İdari Yargı yerinin görevli olduğu yolundaki yazılı düşünceleri okunduktan; toplantıya, Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı Mustafa Bumin, Yargıtay C. Başsavcısı yerine katılan Yardımcı Durmuş Ganioğlu'nun davada Adli Yargı yerinin görevli olduğu biçimindeki sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü.

İncelenen dosya içeriğine göre, davacı ile davalı arasında "Tam görevli (Full-Time) öğretim üyeleri ile yapılacak sözleşme" adı altında bir sözleşme yapıldığı, bu sözleşme uyarınca davacının ders, araştırma ve ODTÜ akademik ve idari faaliyetleri ile ilgili olarak verilecek bütün görevleri yapmayı, davalının da bu göreve karşılık belirli bir ücret ödemeyi kabul ettikleri, bir süre bu statü ile çalışan davacının daha sonra davalının tek taraflı iradesi ile memuriyet statüsüne geçirildiği, bunun üzerine davacının eski statüsünün sürdürülmesi için başvuruda bulunmasına karşın, kendisine olumsuz yanıt verildiği, daha sonra da davacının İş Kanunun 16. maddesine göre sözleşmeyi feshettiği ve fazlaya ait talep hakkı mahfuz kalmak üzere kıdem tazminatı alacağının tazmini konusunda Adli Yargı yerinde, yine aynı alacağın tahsili ve kıdem tazminatı talebinin reddi yolundaki işlemin iptali konusunda da İdari Yargı yerinde dava açtığı ve her iki Yargı yerinde de davanın görev yönünden reddedildiği anlaşılmaktadır.

Görev uyuşmazlığının çözümü için, öncelikle davacının statüsünün belirlenmesi, daha sonra da alacağın niteliğinin tesbiti, yani anlaşmazlığın neye ilişkin olduğunun tayini gerekmektedir.

Davacının çalıştığı, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, kamu hizmeti gören ve kanunla kurulmuş bir kamu kurumudur. Davacı ise; bu kamu kurumunda çalışan ve kamu hizmetini yürüten bir kamu görevlisidir. Burada önemli olan husus, davacının bu görevi neye istinaden yürüttüğü, yani bu kamu görevinde ne şekilde istihdam edildiğidir.

İncelenen dosya içeriğine göre davacı; davalı idarede üstlendiği görevi, davalı idareye yaptığı bir sözleşme gereği yürütmüştür. Anılan sözleşme, mülga 7307 sayılı Yasanın 6. ve 17. maddelerine istinaden ve bu maddelerin verdiği yetkiye göre yapılmıştır. Anılan maddelere ve yapılan sözleşmeye göre, davalı ile davacı arasındaki ilişki; davacı kamu görevi yapmasına rağmen, özel hukuk kurallarına göre belirlenen özel hukuk ilişkisidir. Öte yandan, örneği dosyada mevcut olup incelenen sözleşmede, tarafların işçi ve işveren olarak karşılıklı vecibeler yüklendikleri ve haklar sağladıkları, özellikle sözleşmenin 12. maddesinde; çalışmanın İş Kanunu kapsamında olduğunun belirtildiği açıkca görülmektedir.

Bu duruma göre; davacı ve davalının işçi ve işveren olarak karşılıklı hak ve vecibeler yüklenip mülga 7307 Sayılı Yasa'nın 6. ve 17. maddelerinin verdiği yetkiye dayanarak yaptıkları sözleşmenin özel hukuk sözleşmesi ve davacının da bu sözleşme ile işçi statüsünde görev yaptığını kabul etmek gerekir. Esasen davacı, işçi statüsünde olduğundan, memur statüsüne geçirilmek istenmiş, bunun üzerine de davacı İş Kanununun 16. maddesinden yararlanarak, anılan sözleşmeyi fesih hakkını kullanmıştır. Bu durum dahi davacının işçi statüsünde olduğunu göstermekte ve yukarıdaki kabulü doğrulamaktadır.

Öte yandan davacı; sözleşmenin İş Kanununun 16. maddesine göre feshi nedeniyle aynı Yasa'nın 14. maddesinde belirlenen kıdem tazminatı alacağının tahsilini istemiş, idare de bu istemi reddetmiş olup, bu durumda anlaşmazlık 1475 Sayılı Yasa'nın 14. maddesine dayanan "Kıdem Tazminatı" alacağına ilişkindir.

1475 Sayılı İş Kanununun değişik 14. maddesinde kıdem tazminatına hak kazanmanın koşulları ve kıdem tazminatının hesaplanmasında göz önünde bulundurulacak kıstaslar gösterilmiş, anılan kanuna 2547 Sayılı Kanunla eklenen ek madde de kanuna veya kanunun verdiği yetkiye dayanılarak kurulan kamu kurum ve kuruluşlarının, haklarında 1475, 854, 5953 ve 5434 Sayılı Kanun hükümleri uygulanmayan pesoneli ile kamu kuruluşlarında sözleşmeli olarak istihdam edilenlere mevzuat veya sözleşmelerine göre, kıdem tazminatı niteliğinde yapılan ödemelerin kıdem tazminatı sayılacağı ve bu Kanunun 14. maddesindeki esaslara ve miktara göre ödeneceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca; 5521 Sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 1. maddesinde İş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının İş Mahkemelerinde çözümleneceği öngörülmüştür.

Olayda uyuşmazlık, kıdem tazminatına ilişkin bulunduğuna göre, İş Kanununa dayalı hak iddiasına ilişkin olan uyuşmazlığın çözümü yukarıda belirtilen nedenlerle Adli Yargı yerlerinin görev alanına girmektedir.

Bu itibarla; Ankara 4. İş Mahkemesi'nin 2/11/1983 günlü, 1983/430 - 746 sayılı görevsizlik kararının kaldırılmasına karar verilmelidir.

SONUÇ : Anlaşmazlığın, niteliğine göre Adli Yargı yerinde çözülmesi gerektiğine, bu nedenle, Ankara 4. İş Mahkemesi'nin 21/11/1983 günlü, 1983/430 - 746 sayılı ve dava dilekçesinin görev yönünden reddine ilişkin görevsizlik kararının kaldırılmasına 18/3/1985 gününde kesin olarak oybirliğiyle karar verildi.